

Dvacet let v EU přineslo zásadní zlepšení životního prostředí

30.4.2024 - | KDU-ČSL

„Dvacet let v Evropské unii v oblasti ochrany životního prostředí přineslo nám všem zásadní proměnu. Bez nadsázky díky němu dýcháme čistší vzduch a pijeme čistší vodu. Zvládli jsme zásadně zlepšit čištění odpadních vod, a to především v menších obcích. V důsledku modernizace kanalizací a čistíren jsme podstatně zlepšili stav našich řek. Díky společným evropským pravidlům pokleslo množství emisí škodlivých látek z průmyslu i velké energetiky,“ vypočítává ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL).

Další zlepšení kvality ovzduší přinesly emisní stropy pro spalovací zařízení a přijetí systému tzv. nejlepší dostupné techniky (BAT). To v praxi znamená kombinaci nejmodernějších technologií a přísné kontroly jejich ekologických dopadů. Evropský systém NATURA 2000 rozšířil v České republice síť velkoplošných chráněných území, rozvoje se dočkaly také obnovitelné zdroje energie, třídění a využívání odpadu nebo likvidace černých skládek, stejně jako nízkoemisní hromadná doprava.

Klíčové je, že členství v Evropské unii přineslo České republice zásadní finanční příspěvky ze společných fondů na všechna potřebná opatření. Právě vstupem do Evropské unie v květnu 2004 se České republice otevřel plnohodnotný přístup k evropským dotacím, a to včetně prostředků na zlepšování životního prostředí.

V současnosti probíhá již třetí řádné programové období Operačního programu Životní prostředí (OPŽP), což byl do nedávna největší zdroj finančních prostředků v oblasti životního prostředí. Od roku 2007 až do roku 2020 se z něj podařilo podpořit více než 30 tisíc projektů v oblasti vody, nakládání s odpady nebo energetických úspor za téměř 200 mld. Kč. V aktuálním programovém období, které poběží až do roku 2029, je v OPŽP připraveno více než 61 mld. Kč.

V posledních letech vznikly další finanční nástroje, které významně přispívají ke zlepšení životního prostředí. Především Modernizační fond, jehož cílem je v období let 2021 až 2030 podpořit investice do modernizace energetických soustav a zlepšení energetické účinnosti a tím usnadnit přechod na nízkouhlíkové hospodářství. Na ty by mělo směřovat až 500 miliard korun. Dalším prostředkem je Operační program Spravedlivá transformace pro období 2021-2027, který pomáhá řešit negativní dopady odklonu od uhlí v těžbou nejvíce zasažených regionech. Kraje Karlovarský, Ústecký a Moravskoslezský mají v tomto programu k dispozici 41 mld. Kč.

„Evropská unie nám poskytuje významné množství financí na ochranu či rekultivaci přírody, ale také značnou podporu při dekarbonizaci. Česká republika se pyšní nejúčinnějším čerpáním dotací na renovace budov, především z podprogramu Nová zelená úsporám. S jeho pomocí jsme od roku 2019 podpořili více než 250 tisíc žádostí za téměř 50 miliard korun,“ doplnil ministr Hladík.

20 let ochrany životního prostředí v EU v číslech

- Téměř polovina vodních toků (48,6 %) byla v roce 2003 v kategorii velmi nebo silně znečištěné. Do roku 2023 tento podíl poklesl na třetinu (32 %).
- Počet čistíren odpadních vod se od r. 2004 zvýšil téměř o 50 %.

- Těžba uhlí se snížila o 34 %.
- V roce 2005 překračovaly imisní limity toxického a silně karcinogenního benzo (a)pyrenu na 35,4 % území. V roce 2022 na 1,7 %. Důvodem je především konec vytápění nekvalitním hnědým uhlím v neekologických kotlích.
- Emise pevných částic (PM) se snížily o 20 %.
- Emise skleníkových plynů od roku 2004 klesly o 23 % navzdory téměř trojnásobnému růstu HDP.
- Podíl energie z obnovitelných zdrojů na primárních energetických zdrojích v ČR se zvýšil z 2,9 % v roce 2004 na 18,2 % v roce 2022.
- Využití komunálních odpadů vzrostlo z 29 % v roce 2009 na 53 % v roce 2022.
- Podíl obyvatel napojených na kanalizaci dosáhl v roce 2022 87,3 % (v roce 2004 77,9 %).
- Plocha přirozené obnovy dlouhodobě stoupá. Její rozloha se zvýšila z 3,4 tis. ha v roce 2000 až na rekordních 10,1 tis. ha (růst o 197 %) v roce 2022 a její podíl na celkové ploše obnovy lesů v tomto roce dosáhl 20,2 %.
- Podíl občanů spokojených se stavem životního prostředí se zvýšil z 45 % na 78 %.

<https://www.kdu.cz/aktualne/zpravy/mzp-dvacet-let-v-eu-prineslo-zasadni-zlepseni-zivo>